

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

JYVÄSKYLÄ

Hyvinvointikertomuksen uudistaminen HYMY-hankkeessa

HYMY-Hyvinvointiympäristön tietopohjan mallintaminen ja hyvinvointijohtamisen kehittäminen verkostohanke 2019-2021

Projektipäällikkö Heli Suuronen, 26.1.2021.

HYMY-hanke

- HYMY-hanke on avaus uuden kunnan roolin mukaiseen monialaiseen hyvinvoinnin edistämiseen ja tietojohdantamiseen.
- Hankkeella vastataan Terveydenhuoltolaista tuleviin tavoitteisiin ja sote-uudistuksen jälkeiseen aikaan
- Hanke saa rahoitus STM:n terveyden edistämisen määrärahasta, 2,5v.

Mitä kunta tekee tulevaisuudessa?

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Vaikeasti työllistyvien tuki: etsivä nuorisotyö, työpajat, työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, kaupunginosatyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinopoliittika: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data
- Resurssiviisaat toimintatavat

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne, Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energiantuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja varautumisesta huolehtiminen

Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Asukkaiden omaehtoinen toiminta

Uusia huolia

- Ympäristöterveyden merkitys noussut HYMYn aikana
- Ilmastonmuutos, kestävä kehitys, korona
- Suomen lääkäriliitto julkisti ilmastohätätilan 7.1.2021
- <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000007724096.html>

Hankkeen tavoitteet

Tavoitteena on väestön hyvinvoinnin edistäminen kaupunkisuunnittelun keinoin ja kuntien hyvinvointijohtamisen kehittäminen

- ❖ Hankkeessa kehitetään rakennetun ympäristön indikaattoreja eri mittakaavatasoille (seutu- kunta- ja lähiympäristö) laajaan hyvinvointikertomukseen ja kaupunkisuunnittelun tueksi.
- ❖ Lisäksi kehitämme kuntien hyvinvointijohtamista ja siihen liittyvää päätösten vaikutusten ennakoarviointia.

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Hyvinvointikertomuksen uudistaminen HYMY-
hankkeessa

Lähtökohtana terveydenhuoltolaki 2010

- Luotava rakenteet ja toimintatavat poikkihallinnolliselle hyvinvointityölle.
- Luotava kuntakohtaiset, paikallisiin olosuhteisiin sopivat poikkihallinnolliset hyvinvointimittarit.
- Osin on onnistuttu, osin ei.

Havaintoja HYMY-hankkeessa

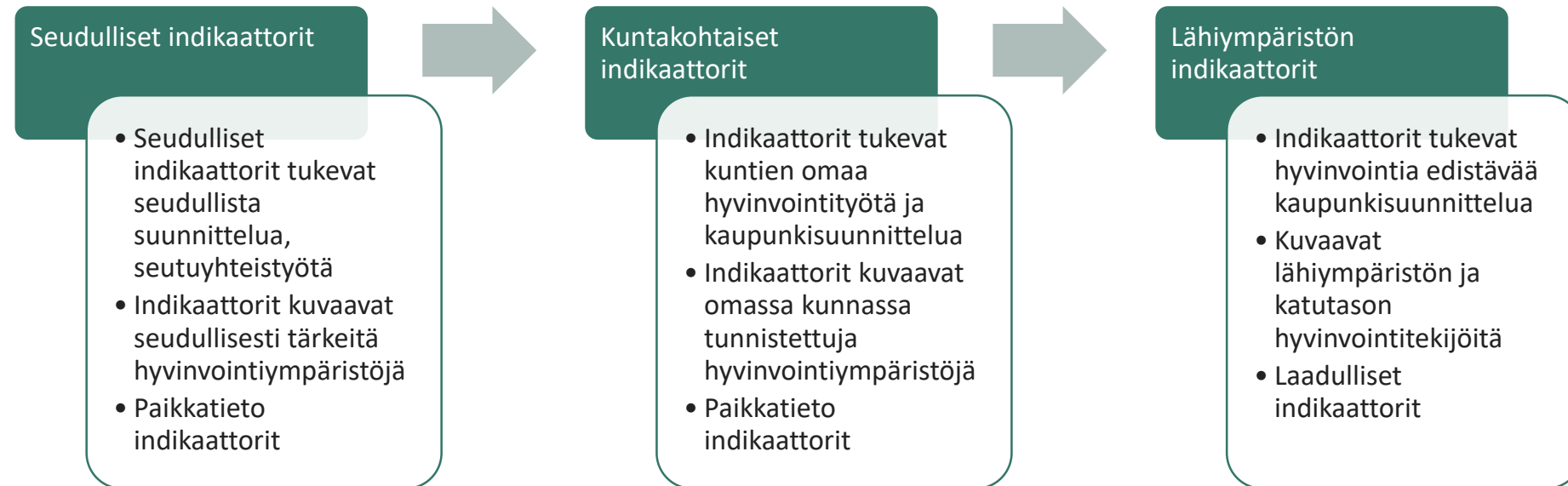
- Poikkihallinnollisessa yhteistyössä parannettavaa. Teknisen sektorin tieto usein ohutta hyvinvointikertomuksessa. Ja toisinpäin,
- Hyvinvointikertomuksen tietoa hyödynnetään hyvin vähän tai ei ollenkaan kaupunkisuunnittelussa.
 - Käytössä niukasti kuntien omia, paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin vastaavia mittareja
 - Kaupunkisuunnittelussa hyvinvointi huomioidaan lähinnä ympäristöterveytenä (melu, saasteet). Etenkin sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset hyvinvointia tukevaan valinta-arkkitehtuuriin (esim. liikuntaan houkutteleva tuuppaus) jäävät usein vähemmälle huomiolle.
 - Hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman asema kunnan toimintaa ohjaavana strategisena asiakirjana? HVK ja HVS voidaan nähdä ”pakollisina raporteina” vailla toivottua ohjausvaikutusta kunnan talouden ja toiminnan suunnitteluun (mikä määrittää mm. hyvinvointia edistäviä infrainvestointeja.)
- [Sahamies](#) 2018: Elinympäristön hyvinvointivaikutusten mallintaminen Tampereen kaupunkiseudulla ja Porissa 2018
 - [Suuronen](#) 2019: Elinympäristön hyvinvointivaikutusten mallintaminen Lahden, Jyväskylän ja Kuopion hyvinvointikertomuksissa- ja suunnitelmissa.

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

HYMY-hankkeen ratkaisuja

Rakennetun ympäristön hyvinvointi- indikaattorien kehittämistä kolmella aluetasolla

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun seudulliset analyysit

Jussi Välimäki

Hyvinvointia tukevat lähiympäristön laadulliset indikaattorit

- Toimeksianto A-konsulteille - Lähiympäristön laadulliset indikaattorit pohjautuvat Panu Söderströmin kehittämään kaupunkiympäristön elävyyttä kuvaaviin kriteereihin.
- Kriteeristöä kehitettiin eteenpäin hyvinvointinäkökulmasta.
- Tärkeänä elementtinä nudge - Psykologiaa ja käyttäytymistieteitä hyödyntävä näkökulma suunnitteluun. [Miten suunnitella kaupunkiympäristöä mikä houkuttaa liikkumaan, vahvistaa sosiaalisia siteitä ja on elvyttävä? Tuloksena 15-kohdan laadullinen kriteeristö.](#)
- Kattavat fyysisen-, psyykkisen- ja sosiaalisen hyvinvoinnin aspektit, mitä paikkatiedolla ei voitu tavoittaa.
- Kuvaavat mm. lähiympäristön laadukkuuden ja turvallisen kävely- ja pyöräily-ympäristön edellytyksiä.
- → HYMY-kuntien case-alueet auditointiin kriteereillä. Lisäksi tehtiin haastatteluja/kyselyjä asukkaille/yrityksille. Alueet olivat pääosin lähioita → tuloksena kehittämissuosituksia.
- Muut kaupungit voivat hyödyntää kriteeristöä omien alueiden auditoinnissa. ”Miten hyvin alue X tukee asukkaiden hyvinvointia”
- Tärkeää alueen rajaus - laadullinen menetelmä edellyttää jalkautumista alueelle, myös GoogleMaps-kuvia voi hyödyntää.
- Vaikka menetelmänä työläs, täydentää paikkatietoanalyysien tuloksia.
- Rikkaampi aineisto, välitti yksityiskohtaista tietoa asukkaiden kokemuksesta ympäristössä
- [Linkki](#) hyvinvointia tukevan lähiympäristön indikaattoreihin.

Lähiympäristön laadulliset indikaattorit

HYVINVOINTIA TUKEVAN LÄHIYMPÄRISTÖN INDIKAATTORIT

FYYSINEN

LIIKKUMINEN JA AKTIIVINEN ELÄMÄNTAPA

Fyysistä hyvinvointia tukevat liikkumistarjoumat kuvaavat ympäristön luomia edellytyksiä hyötyliikunnan ja fyysisesti aktiivisen elämäntavan näkökulmasta.

Liikkumistarjoumat muodostavat pohjan julkisten ulkotilojen hyvinvointia palvelevalle käytölle ja alueen kytkeytymiselle tasapainoiseksi osaksi kaupunkia.

AKTIIVISTEN KULKU-
MUOTOJEN ASEMA

JALANKULUN ESTEETTÖMYYS JA
YMPÄRISTÖN KUNNOSSAPITO

PYÖRÄILY ITSENÄISENÄ
KULKUMUOTONA

AKTIIVINEN PELI, LEIKKI
JA LIIKKUMINEN

KYTKEYTYMINEN OSAKSI
KAUPUNKIA

PSYKKINEN

KOKEMUKSELLISUUS JA VIIHTYISYYS

Kokemukselliset tarjoumat kytkeytyvät ympäristön viihtyisyyteen, miellyttävyyteen ja turvallisuuteen sekä ympäristön elvyttäviin ominaisuuksiin.

Kokemuksellisilta tarjoumiltaan tasapainoinen ympäristö motivoi ja rohkaisee liikkumiseen sekä tukee käyttäjien psyykkistä hyvinvointia ja palautumista.

YMPÄRISTÖN LAATU,
VARUSTELU JA ESTETIIKKA

MITTAKAAVA JA
HAHMOTETTAVUUS

MYÖNTEISET
AISTIKOKEMUKSET

KOETTU
TURVALLISUUS

LÄHILUONTO JA
ELVYTTÄVÄT YMPÄRISTÖT

SOSIAALINEN

TOIMINNALLISUUS JA YHTEISÖLLISYYS

Toiminnalliset tarjoumat kuvaavat ympäristön toimintojen jäsentymisen luomia edellytyksiä elämänlaadulle, sosiaalisen pääoman kasvulle, itsensä kehittämiseksi ja paikallisyhteisön lujittumiselle.

Toiminnalliset tarjoumat muodostavat edellytyksiä erityisesti psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kehittymiselle, itsensä toteuttamiselle ja inklusiolle.

SOLMUKOHDAT JA
KOHTAAMISPAIKAT

KATUTASON
AKTIIVISUUS

TOIMINNALLINEN
SEKOITTUNEISUUS

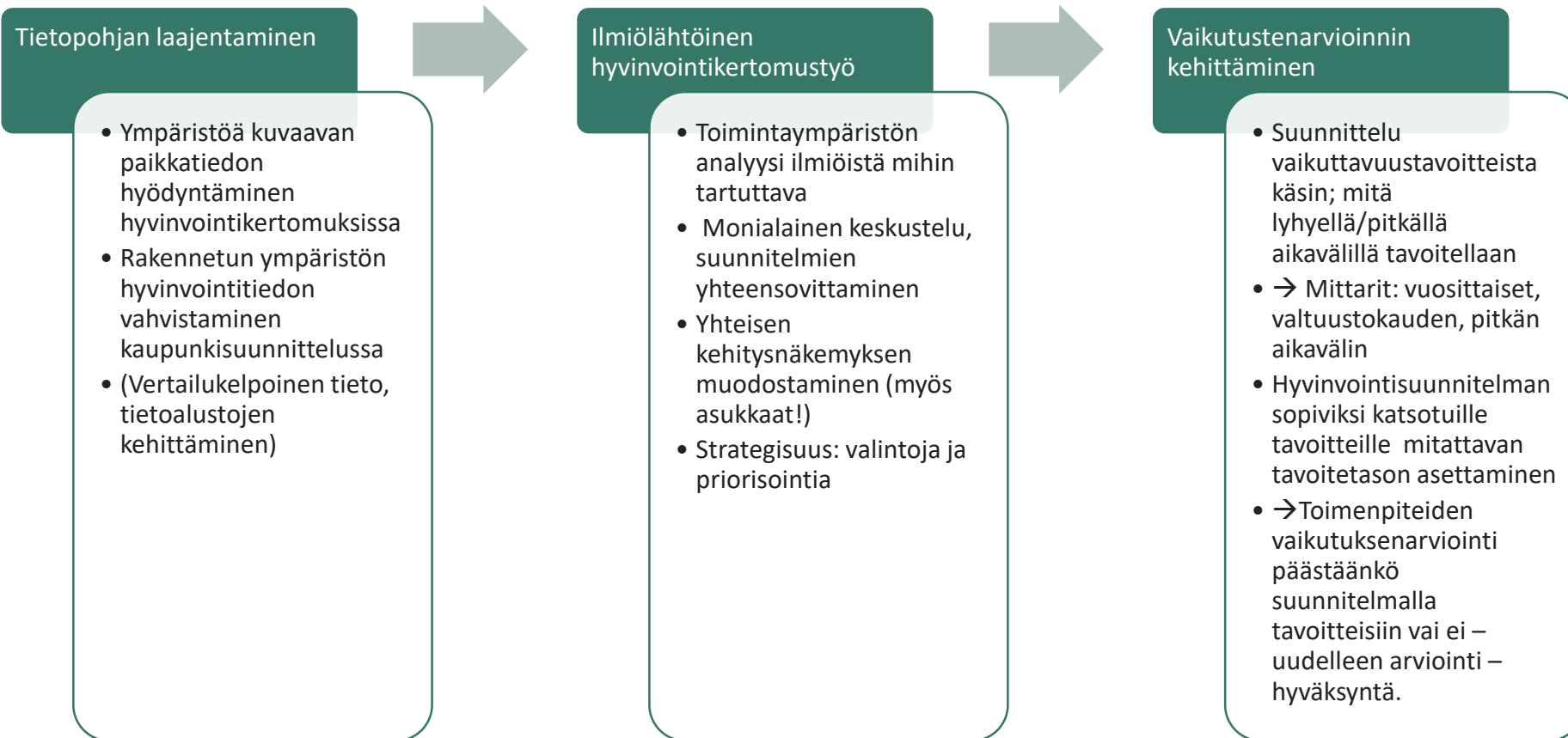

KULTTUURINEN
MONINAISUUS

OSALLISTUMISEN
MAHDOLLISUUDET

Hyvinvointijohtamisen kehittäminen syksy 2020- kevät 2021

Kiitos!

- HYMY-[MAL-verkostossa](#)
- HYMY-[Innokylässä](#)
- HYMY YM:n [Virtuaalikorttelissa](#)
- HYMY avoimella Drive-[alustalla](#)
- Liity HYMY-Sparrausryhmään:
heli.suuronen@tampereenseutu.fi
- HYMY-hankkeen yhteystiedot:
heli.suuronen@tampereenseutu.fi

Tampereen kaupunkiseutu:

*Tampereen kaupunkiseudun hyvinvointipalvelujen
kehittämispäällikkö Satu Kankkonen,
satu.kankkonen@tampereenseutu.fi*